

Mino Võromaa 31

1.-3. klass

1.– 2. kotus

Üts äpärkünü käük

Ma käü uma perrega egä pühapäiv kerkoh. Ütskõrd lätsimi jälki kerkohe. Ilm oll peris illos. A kodotii pääl nakas hirmsahe vihma sadama. Vihma sattõ peris tükk aigu ja edesi läts vihm üle rahe. Lumõkuulikõisi tull taivast alla kõrrast suurõmba huuga. Ja ollgi peris torm käeh. Mi kodotii jääs mõtsa vaihõlõ. Puu olliva risti-rästi tii pääle sadanu. Pruusõmi tõist tiid pite kodo saia – a es saa. Puu olli sadanu ka tõsõ tii pääle.

Esäl tull hää mõtõ. Tõimi esä sõbra käest sae ja esä lõigas mi kodotii pääle sadanu puu katski. Kõigil sai väega hüä miil. Ollimi lõpus ummõtõgi kotoh. Lätsimi rõõmsa meelega tarrõ, et tsäid kiitã. A tull vällä, et elektri oll är lännü.

Elektri saimi tagasi viil nädali peräst. Mullõ tuu väiga miildü, selle et saimi terve perrega kündlevalgõl lavvamängõ mängi.

Sääne äpärkünü kerkoh käümine oll mi perrel, a lõppi kõik siski häste.

Laine-Liise Särg
TERA Peedu kuul, 3. klass
Oppaja Helju Sarapuu

Taks Ruudi

Mul om uma pini Ruudi,
vahel makas uman kuudin.
Mõtsa alt tä löüdse puugi,
mügriurgõ kaib mi Ruudi.

Ruudi kargas kõik aig üles,
tä taht, et ma kodo tulõs.
Ütskõrd kuuli üten võta,
sõs tälle käitumist ma oppa.

Lemmiksöögis om täl kala,
mõnikõrd täl tujo paha.
Sõs tä kassõ takan aja,
litsus kipõlt ümbre maja.

Art Raju
Kääpä põhikuul, 1. klass
Avitaja Ainar Raju

3. kotus

Kolm juttu vanavanaesäst

Mino vanavanaesä nimi oll Leonhard Mölder, a tedä kutsuti Hardis. Seo aasta olõssi tä saanu 100aastadsõs. Mu imä kõnõl mullõ vanavanaesäst juttõ ja näüdäs pilte kah. Vanavanaesä Hardil oll pääle tõist ilmasõta uma sepikoda, kon tä ravvut hobõsit ja tekk sepätüüd. Latsõ käve kah uurman, mis sepikuan om. Ütskõrd ollivagi nimä putnu midägi, miä es olõ lubatu. Hardi oll pahandanu: „Ma olõ jo näile ütelnü, et ei tohe võtta.“ Tuud kuulsõ üts külämiis, kiä oll tulnu umma hobõst ravvutama. Tä üteli Hardilõ: „Mi olõmi suurõ inemise, a ku pallo mi esi teemi toda, midä ei tohe?“ Vot sis oll vanavanaesä arvo saanu, et tulõ iks rohkõmb latsilõ perrä kaia.

Kolhoosiaigu, nii umbõs 60 aastat tagasi, tetti Kuldri keskusõ mano tüükoda, kohe Hardi kah tüühü käümä nakas. Mõnikõrd tull mihi vahelõ tüü. Vanavanaesä tull sõs kodo, kõnõl vanavanaimäle luu är ja üteli: „Näet, tuu miis petse minno ja võlssõ kah! No kost ma tiidse, et tä sääne om?!“

Vanavanaimä küsse vasta: „A kost sa tiidset, et tä sääne ei olõ?“ Hardi sai sõs arvo, et kamban ollõn ei saa inemiisi usku inne, ku olõn nännü, mis tempõ nä tegevä.

Ku vanavanaesä poig, mu vanauno, oll kah joba kõva tüümiis, võtsõva nä katõkõistõ ette kemmergu ehitämise. Eesti Vabariigi aigsõst raamatust löüti ehitüsplaani. Kemmerg oll tsimmendist kastiga. Sisse ja välä panti ilosa vuudrilavva pääle ja värviti är. Istmisõ mulgu pääle tetti ümärik puust kaas, taadõsaina ehitedi puust korsna. Kemmergu uss oll õigõ illos – 14jaolidsõ aknõ ja uhkõ lingiga. Tuu uss oll olnu vana elomaja verandauss, mis alalõ oll hoiõtu, ku maja pääle tõist ilmasõta maaha tull lahku.

Ku kemmerg valmis sai, kutsõ vanavanaesä Hardi küläliisi edimält õkva kemmergut kaema. Tä tiidse, et täl oll külä kõgõ uhkõmb kemmerg. Üts külämiis ollgi kitnü: „Hardi kemmerg om õkva nigu mõnõ tõsõ mehe elomaja!“ Nüüt om tuust ehitämise ligi puulsada aastat müüdä ja kemmerg om ilostõ pistü, inne korsna mädäsi päält är ja tull panda vahtõmb katus.

Karl Martin Kambek
Kuldri kuul, 3. klass
Oppaja Hilja Varov

Eräpreemiä

Mino koolitii

Mino koolitii um umbõs üts kilomiitri pikk. Tii lätt tuud muudu, et üteli puul omma vana talo puiõ seen ja tõsõl puul suurõ põllu. Tii veeren om üts väiku vahtrõpuu ja illos pedästik. Pia tulõ suurtii ja säält veidü edesi omgi koolimaja.

Kirke Mai Kambek
Kuldri kuul, 1. klass
Oppaja Hilja Varov

Pärsläne ja timä tembu

Õigõ mitu aastat tagasi löüdsõ mu veli aolehe kuulutusõ pääle meile kolmõaastadsõ vahtsõ perreliikmõ. Tuu um Pärsia tõugu kass nimega Tessi. Meile sai tä kõrraga umas ja hääs. Tõulõ umadsõ lömmih nõnaga pand tä meid kõgõ naaratama, ku timäle otsa kaimi.

Pärsläsel umma suurõ ja väega ilosa silmä, millega tä või kõik uma krutski hääs tetä vai esiki tagasi võtta. Näütuses um kass kaonu – mitte kohki tarõh ei olõ, a vällä lännü kah ei olõ. Sis piät tassakõistõ kullõma ja nurrumoodori perrä kassikõsõ üles otsma. Olõ tä niimuudu löüdnü umast kapist mullõ katõ läükvä kõlladsõ silmäga vasta kaemast, nurrumootor tassakõistõ mürisemän. Viil piät inne sohva pääle istmist tekialodsõ läbi kobima, kas Tessit säääl iih ei olõ. Um juhtunu, et kiäki tälle pääle um istnu ja sis um hiitumine mõlõmbal olnu väega suur.

Pärsläne mõist hinnäst masma panda. Ku timäga pahandat, näütäs tä õkva umma iseloomu ja hüppäs küüdsiga pahandajalõ jala külge. Önnõs võtt tä kinni siski tassakõistõ ja ei tii väega hallu. Pahandamine tälle ei miildu. A kellele tuu iks miildüs?!

Üüse um mi vikur kass vaihtõpääl muatsidõ käppiga autokatusõ pääl koosõrdanu ja edeakõnd piteh alla sõitnu. Hummogu um autoaknõ pääl väega uhkõ muarada, midä piät õkva puhastama nakkama. Uma elläi, saami arvu ja pahandus jääs är.

Kõgõ suurõmb mõnu um Tessile tuu, ku kiäki tedä harjas. Sis püsüs pärsläne hää meelega paigal, kõik neli käppä taiva poolõ, ja lask tuud rahuligult tetä. Niimuudu sällüle miildüs tälle hariligult kah õndsat und maada. Üldäs, et niimuudu magasõ nuu eläjä, kiä uma kodoga rahul ummava. Hää teedä, et sääändse vastussõ uma armsa Pärsia kassi Tessi käest olõmi saanu.

Rahel Kallivere
Vilustõ põhikuul, 3. klass
Oppaja Aasa Liiv

4. – 6. klass

1.–2. kotus

Mino koolitii

Ma elä Tammõ küläh ja mul om kuuli umbõs 14 km. Õga päiv sõida kuuli massinaga ruusatiid pite. Imä om roolih ja ma istu kõrval.

Piaaigu terve tii sõidami läbi mõtsa, koh kasussõ pedäjä, kadaja ja mõni ütsik kõiv. Mõnikõrd omma tii veereh kitsõ, rebäse ja jänesse. Ütskõrd oll üts jänes kraavih ja ma ütli imäle, et püvvämi tä kinni, a imä üteli, et tuu olõssi mõttõlda tego: jänes hüppäs kraavist vällä ja pakõ mõtsa. Kahjo! Olõs tahtnu tedä nii üskä võtta ja kodo viiä!

Mito kõrda omma orava üle tii juusknu. Näil omma uma kotussõ, koh üle tii minnä. Olõmi nännü mõtsa veereh kattõ suurt põtra. Nu es pelgä mi massinat sukugi ja kaiva meid tükk aigu. Lõpus lätsivä pikä sammuga mõtsa. Tuu kotus om mul täpsele meeleh.

Keväjä ja sügüse jõvvami kuuli umbõs 15 minodiga, a talvõl lätt rohkõmb aigu. Tii om vahel väega luminõ ja nilbõ. Ütskõrd sõidimi kraavi ja massin läts maahakandmisõlõ. Õga kõrd pelgä tuud kotust. Ma käse imäl tuu kotussõ pääl aigumpa sõita ja hoolõga kaia, kost tii lätt. Keväjä om suurvesi ja kraavi omma vett täüs. Mito kõrda om vesi üle tii joosnu. Sõs piämi väega kaema, et mõni kivi massinat är ei lahu. Ütskõrd oll nii suur torm, et murdsõ tii pääle jämme pedäjä. Meil es olõ muud tetä, ku massin ümbre käändä ja tõist tiid pite kuuli sõita.

Lõpus olõmigi Oravil. Sääl om massinilõ ja inemiisile eräle tii. Näemi, kuis kõik tüüle, latsiaida ja kuuli ruttasõ. Ei piä väega pelgämä, et kiäki tii pääle juusk, a ette tulõ õks kaia. Sääne omgi mu koolitii.

Kersti Glaser
Orava kuul, 5. klass
Oppaja Maaaja Glaser

Kuis mõsu puhtas sai

Vanaimä om mullõ kõnõlnu, kuis innembä kotun tallituisi tetti. Timä tiid tuust aost, ku tää viil lats oll. Ma tahtsõ mõsumõskmisõ kottalõ teedä. Ja sõs tä selet.

Tuul aol es olõ elämiisin viivärki seen. Vesi võeti kooguga kaost. Kaiv oll sääne, kon lähkün oll hark-kaosammas, mille pääle tugõsi liikva koovinn. Kaopuulsõn otsan oll pangiga kaoluuk, tõsõn otsan midagi rassõs. Tuu kaald viipangi kaost vällä. Pangi tetti puudsõ, vits painutõdi pääle. Süvembäst kaost andsõ vett vällä kisku. Siipi ja mõsupulbrit es olõki. Rõividõ mõskmisõs tetti inne lipõ valmis. Lipõ jaos korati lehepuiõ tuhka, sinna valõti kiiv vesi pääle ja lasti saista. Lipõt panti mõsuvette, tuu tegi vii nilbõs.

Vesi aeti suurõn paan lämmäs. Mõsti puidsõn anuman, tuud üteldi kolmjalg. Põhjan oll mulk, kost tsolki vällä lasti, mulgu ette litsuti puinõ punn.

Sõs säeti vesi valmis. Lipõt panti kopaga manu ja naati mõskma. Mõsti mõsulavva pääl, mustõmbidõ rõividõ jaos oll mõsutõlv. Tuuga mõssu pisseti. Tuu tüü oll peris rassõ. Sängürõiva ja käeträti panti kiivä vii ala, et valgõmbas lääsi. Peräst uheti viil viist läbi. Mõsunüüre sõs es olõki. Kuioma säeti vällä aia pääle, tarrõ truubi viirde vai aida pääle. Talvõl oll väega kehvä rõividõ kuivaminõ. Ku mõsu kuivas sai, säeti asja kokko ja kääneti trulli.

Trullõ naati kurikuga kolkma. Tuu jaos oll jämme puupakk ja kurik. Mõsu kolgiti kurikuga pehmes. Triikmist oll tuukõrd veidü. Triikravva lätsi kuumas hütsiga, ku hütsi es olõ, sis triiki es saa. Rõiva olli linadsõ ja villadsõ.

Parhilla vaota nuppu ja kõik saa mõstus, kuivas raputõdus. Säe õnnõ kuioma. Väega kerges om tuu tüü tettü. Ei olõ vii kandmist, lämmistämist, hõõrdmist ja tsolk juusk kah esi vällä. Vanaoliidsi jutukõisi om hää kullõlda ja üten märgota. Innembä oll elo iks peris rassõ.

Hardi Kala
Kuldri kuul, 4. klass
Oppaja Hilja Varov

Unistuisi tüükotus

*„Kui ma ükskord suureks saan,
siis kui kasvan vanaks...“*

opas imä mullõ jõulusalmi, ku olli vast viiene. Luulõtusõn taht lats saia jouluvanas, kinkal om kapi otsan vits ja pääle süüki joba väiku vunts. Latsiaian egä joulukuu tahtsõ ma tõtõstõ saia jouluvanas. Tuu tundu nii põnnõv ammõt olõvat: sai küstä salmi ja kõnõlda kõvõmba helüga üle saali.

Ütel jouludagul, ku ollimi mu vanavanõmbidõ puul Tiitsal, pidi ma mängmä jouluvanna. Vanaimä kutsõ minnu nuka taadõ, andsõ verevä rõiva ja üteli: „Sul hää helü, tii är.“ Tuu kõik oll tuuperäst, et vanaesä es jõvva õigõs aos tüült kodu ja väikumba latsõ nigu mu veli ja unopoja hõõrdsõva joba silmi. Peris andsak om no kaia pilte, kon jouluvana om meetripikkunõ latskõnõ. Vähembält sai tüü tettüs ja unistus läts täüde.

Viil tahtsõ ma saia hambatohteris, selle et näil om suhvlil latsilõ nii pallo ilosiid kingitüisi – kleepse, mängoasju, hambaharju. Ma esiki lubasi umalõ latsiaiaoppajalõ hamba suuhtõ panda, ku täl nuu piässi kunagi är tulõma. Nüüt ma inämb hambatohteris ei taha, mullõ ei miildü kellelegi suuhtõ kaia. Tohtriammõt nõud väega pikkä miilt, tuud mul ei olõ. Mullõ ei miildü uuta ja uuta, lää õkva närvi. Lühkese süütenõõriga, nigu esä ütles.

Nüüt, ku ma olõ viiendän klassin, miildüs mullõ väega üts põnnõv ammõt. Ma taha saia aokiränikus. Mullõ miildüs inemiisiga kõnõlda, küstä näide tegemiisi kotsilõ. Löödä hään mõttõn kiiks üles ja anda seost ka tõisilõ teedä. Mullõ miildüs kaia põnõviid saatit, kon saatõjuht om asjalik, täpne ja ei putõrda nigu hummogusaatõn. Imä ütles seo kotsilõ, et rutul om ruga takan. Vahel ütles tä mullõ kah nii, ku midägi olõ õi tettü nii nigu vajja. Periselt ma seo tähendüst täpsele ei tiia. Kai sõnaraamatust, mis tuu ruga om. Tull vällä, et saad, a mis tuu saad om... Ku esä käest küsse, et seletä mullõ är, sõs nakas tä naardma. Arvada tulõ viil ellä ja kassu, et arru saia, mis imä mõtlõs.

Mis ammõtiti ma kümne vai rohkõmba aasta peräst piä, ei tiia inne, ku tuu aig om käen. Ma õnnõ looda, et tüü, midä tii, on põnnõv ja mitund muudu. Ma väega looda, et lövvä unistuisi tüükotussõ.

Eliisabet Raju
Kääpä põhikuul, 5. klass
Avitaja Ainar Raju

Sannakütjä

Süküs tull. Jäl oll vaia kuuli minnä. Ma olli suvõl uman kotun peris sakõstõ sanna kütñü. Imäl om pallu tüüd ja sis kästi mul sanna kütñä tervele perrele, selle et vanõmp sõsar hoitsõ mi noorõmpat velle, kiä om õnnõ poolõtõsõ aastanõ. Noorõmp sõsar jäl avit immä. Nii olli meil tüü är jaetu. Mullõ nakas tuu sannakütmine peris miildümä.

Ku sügüse mu imä jäl pillilaagrit kõrrald, sis võeti meid, kolmõ suurõmpat last, sinnä üten. Sõsaril olli uma tegemise. Ma pidi seokõrd peris suidsusanna kütmä. Kandsõ puu, tõi vii, kütse sanna kuumas ja sis lasi tossu vällä, inne ku inemise sanna tuli. Kõigilõ miildü sann ja mul oll tuu pääle hää miil.

Üts tüü jäl är opit.

Angelos-Tepo Giannakainas
Mõnistõ kuul, 5. klass
Avitaja Ene Laube

Eräpreemiä

Äpärkünü marjankäük

Esä ja uno otsustiva mustakilõ minnä. Üten võeti leeväkott – päävä pääle või kõtt tühäs minnä. Korjati kipõlt. Lõuna paiku nakaski nälg kõttu näpistämä. Miihil oll üten lihakonserv. Oh hätä – vallalõtegiä oll kodo jäänü!

Uno mõtõl ja mõtõl ja mõtõlgi vällä. Tegi tulõ üles ja lämmist konservi tulõ pääl. Kõrraga käve kõva pauk ja konservi sisu oll mõtsa piten lajan. Es olõ midagi tetä, tull marju tühä kõtuga edesi korjada.

Helari Pekka
Vilustõ põhikuul, 6. klass
Oppaja Hiie Matto

Äpärkünü kalalkäük

Ütel keväjähummokul lätsivä Meelis ja Leo järve pääle kallo püüdma. Leo visas paar kõrda ja naksti ollgi landi otsan pirakas haug. Meelis rutas kahvaga appi. Kõrraga läts paat ümbre ja kalamehe olliva sumaki viin. Önnõs es olõ nä kaldõst kavvõndan. Mehe ukõrdi kaldõ pääle, muadsõ ja vetikit täüs. Kaiva ütstõõsõlõ otsa ja Leo üteli suurõ hambilda naaratusõga: „Taa haug võtt mu hambaproteesi hindäle!“

Kevin Vissel
Vilustõ põhikuul, 6. klass
Oppaja Hiie Matto

Eläjidega iks juhtus

Kotoh om mul väiga pallo eläjit: lamba, kodojänese, pini, kassi, hani, kana, faasani, papagoi, kala ja üts liivahiir kah. Nä tegevä pallo larmi, ku süvvä tahtva vai näil midägi hätä om. Meele võetas viil kats hobõst, tuud mi oodami väiga, selle õt meele, latsilõ, miildüse väiga hobõsõ.

Ütskõrd juhtu nii, õt mõlõmba tarõussõ olli vallalõ, kass tull tarrõ ja tahtsõ mi liivahiirt ar süvvä. Saimi viil jaolõ ja hiire elo pästä. Üts mi hani oll kolm päivä hummogidõ ar kaonu. Ja mis vällä tull – tä käve grillkuah loomah. Tuuperäst nüüd tiiämi, õt tä om imäne. Meil läts üts kikas kah kuras, õs avida miäki – timäst tull supp tetä.

Naidõ eläjidega juhtus alailma midägi, nii hääd ku halva. Kõgõ rohkõmb oodami, ku sünnüse väiko lambatsile vai tulõva kanapuja vai faasanitibu. Nuu miildüse meele kõgõ rohkõmb.

Pilleriin Palok
Meremäe kuul, 4. klass
Oppaja Evi Kambrimäe

Kuis ma märti juuskmah käve

Oll märdiõdak. Märdiõdagu käüdäs märti juuskmah. Ma mõtli, et lää sõs kah. Panni sälgä musta värvi T-hammõ, pääle musta kampsu ja kuhti, jalga musta püksu. Päähä panni mütsü, mille ma paheldõ käändse, kaala salli ja olligi valmis. Önnõ saapit es olõ. Ku ma sõs saaparioli mano lätsi, näi, et sääil es olõki mustõ saapit. Mõtli, et olkõ, tii näo är. Lätsi aho mano ja värvse näo hüdsega mustas.

Sõs lätsi essä ja immä otsma. Olli joba üleni higine, selle et mul oll pallo rõivit sälah. Ku esä mano jõudsõ, üteli tä, et imä om tüül ja tä pandsõ jalga nuu musta saapa, midä ma otsi. Esä saapa omma mullõ pallo suurõ. Nii es jääki muud üle, ku naksi ummi saapit musta kliippailaga mustas tegemä.

Ku saapa valmis saiva, oll joba kesküü ja ma es saaki märti juuskma minnä, pidi hoobis magama minemä. Nii ma kävegi märti juuskmah.

Kleer Vodi
Haani kuul, 4. kl
Oppaja Kersti Leit

Ma olõ Eestin tagasi

Mi pere elli Soomõn. A mul oll suur tahtminõ Eestimaalõ tagasi tulla. Kuul, kon ma Soomõn käve, oll Konnarin koulu. Sääil opsõ ma neli aastakõist.

Ütel pääväl, ku koolist kodu tulli, näi ma maja iin kattõ väikut autut – meil olli külälise. Ku külälise olli lännü, kuuldsõ ma imä käest, et mi kolimi tagasi Eestimaalõ. Tuu uudissõ sai ma teedä kolmapäävätsel pääväl.

Mi naksi ummi asju kokku pakma ja joba pühapäävä ollgi suur massin ussõ iin ja kõik mi pere nakas ummi asju autu pääle kandma.

Edesi käve väega ruttu. Joba järgmädsse päävä lõunas ollimi Eestin ja Mehkamaal. Mi jõudsõmi inne ku autu asjuga. Magama lätsi kellä ütsä paiku tuuperäst, et järgmädsel hummogul oll vaia joba Mõnistõ kuuli minnä.

Siret Mägi
Mõnistõ kuul, 4. klass
Oppaja Asta Pazuhanitš

Mino sõbõr Rando

Rando om 10aastanõ poiskõnõ. Tä om sündünü Sõmmõrpalon, a eläs nüüd Talna lähkül. Rando om sündünü kolmikuna. Tä om kolmikist kõgõ noorõmb. Timäl om viil mõni minot vanõmb sõsar ja veli.

Mi olõ Randoga sugulasõ. Timä imä om minu tädi. Mu imä ja Rando imä omma katsigu. Ma olõ sama vana ku kolmigu – 10aastanõ. Kõgõ parõmb klapp om mul iks Randoga, vast tuuperäst, et meile miildüs ulluisi tetä.

Ütskõrd pandsõ Rando uma imä tooli pääle peerupadja. Tuu om sääne mänguasi, et ku pääle istut, tege peeruhellü. Kõik naarsõva ja kellelgi es olõ häbü. Rando avit mul suvõl pinile hää mitu trikki selges opada ja nalju mõist tä kah pallo kõnõlda.

Randolõ ja mulle miildüs sporti tetä. Rando mäng häste jalgpalli. Kuun teemi padjaunigu pääl saltosit ja välän rattatrikke. Rando om umbõlõ tukõv. Mõist saista kässi pääl ja tands *jumpstyle*'i. Tuu om sääne tands, kon tulõ pallo ja kipõstõ karõlda.

Ma tahassi, et Rando Talnast Võromaalõ tagasi kolissi. Või-olla sõs saasi mi esiki üten koolin ja üten klassin kävvü. Mul om hää miil, et mul om sääne sõbõr nigu Rando.

Priit Konnula
Osola põhikuul, 4. klass
Oppaja Merili Ermel

Vigurit täüs elläi

Mul om kotoh pini,
tä ei olõ mini.
Pinil nimi Bruno,
kinkal uma kodo.
Brunol miildüs väläh juuskõ,
paiga pääl ei mõista saista.
Kotoh minoga tä mäng,
vahel suuh om miihikäng.
Brunol kask on musta värvi,
tä ei salli latsi larmi.

Varga vasta om tä karm,
seere pääle jääs tuust arm.

Mairika Kerge
Orava kuul, 6. klass
Oppaja Maaja Glaser

Vigurit täüs elläi

Mino pini nimi om Rosetta. Timä om Tiibeti mastifi tõugu ja puul aastakka vana. Mino imäle kõnõldi, et säändse pini omma väega kurja. Periselt om Rosetta uma perre vasta sõbralik. Timäga om lahe Võroh pinnekoolih kävvü. Sääl opsõ tä istmist, lammõmist ja keerotamist, miä täl kül väega häste vällä es tulõ. Pinile miildüs mängi mino katsikvele Rasmussõga.

Mi teimi ütškõrd lumõmehe, a Rosetta lahksõ tä maru kipõstõ är. Tälle miildü väega põrknas, mille mi nõnas säädsemi. Pini kaksas põrkna är ja nakas tuuga mängmä. Tä juusksõ mi iist nii, et lumi linnas kattõ lehte. Lõpus jäi lumõmehest õnnõ väiku lumõvall alalõ.

Ku ma ütškõrd vällä lätsi, sattõ mul müts maaha. Tuud näkk Rosetta. Tä haardsõ mütsü hambidõ vaihõlõ ja kihot põllu pääle. Joosimi terve perrega täl takah ja saimi mütsü suurõ hädäga kätte.

Rosettalõ miildüs mängi mi tõõsõ pini Rokiga. Nä omma suurõ sõbra ja vigurivändä. Suvõl mürgeldi nä moro pääl, nii et tolm linnas.

Mul om väega hää miil, et mul sääne krutskit täüs pini om.

Greta Süvaorg
Orava kuul, 5. klass
Oppaja Maaja Glaser

Mu uma pido

Mul oll viinakuul sünnüpäiv. Ma pei tuud Orava nuurikeskusõh. Sääl sai hinnäst väega lahedalt tunda. Mi mängse lavvamängõ, kirpu ja karksimi niisama ümbre. Osa sõpru jäi üüses. Noidõga lätsimi mino poolõ ja peimi pito edesi. Mängsemi ärkäkmist. Tuu miildü kõigilõ.

Sõs tull plaan naabrimiist luurama naada, seo oll väega põnnõv. Kahos mi es saa kavva luurada, selle et pini naksi kõvastõ haukma ja naabrimiis läts är tarrõ.

Ma märgoti, midä võinu viil tetä. Otsusti, et läämi massinaga rallitama. Sõitsõmi peris kõvastõ. Kõik rüüksevä ja kilgutiva.

Äkki tull imä kodo. Tä sai väega vihatsõs, ku näkk, et ma ilma lupa küsumäldä massina olõ võtnu. Muidogi tä võtt asja rahuligult, kooni tuu aoni, ku kõik olli kodo är lännü. A sõs naas kõik pääle! Imä tekk uma suu vallalõ ja säält es tulõ midägi hädä. Tä oll õkva nigu politsei, küsse 101 küsumüst: „Koh ti sõitsõt? Ku kavva? Kiä viil sõitsõ? Kas ti ei pelgä uma elo peräst?“ Ja nii edesi.

Viil kurõmbas sai tä sõs, ku mino tarrõ näkk. Ma olli väega hiitünü ja naksi kipõstõ koristama. Ei olõ meeleh, et mul kunagi nii lühkü aoga kõik olõs kõrda saanu. Lõpus lõppi kõik häste ja imä es olõ inämb nii vihanõ.

Tõõnõkõrd püvvä umma pito mõistlikumbalt pitä.

Roland Land
Orava kuul, 6. klass
Oppaja Maaja Glaser

7.–9. klass

1. kotus

Must Uputaja

Ammu aigu tagasi oll täämbädsel Mehkamaal suur murõ. Mustjõgi oll tullu üle veere, a inemise arvssiva, et tuun ei olõ medägi imelikku. A ku kevväi tull, sõs es olõki Mustjõgi viil umma sängü tagasi lännü.

Haniimä kaagut ja iksõ: „Oo, jõõkõnõ, mine umma sängü tagasi.“ „A mille ma piä, niimuudu saagi ma olla suur ja võimsa,“ ütäl Mustjõgi.

Esiki suvõl lämmä ilmaga es lää jõgi umma sängü tagasi. Aig läts edesi ja ütškõrd tull talumehele väega suur murõ. Tä lehm es saa inämb jõõ veeren haina süvvä. Vana Jummal võtsõ talumehe palvit kuulda ja saat Pääväkese Mustajõõ manu.

Pääväkene ütäl Mustalõjõõlõ: „Mustjõgi, Mustjõgi, avitas sullõ seost nalast, inemise ja eläjä omma taa suurõ viiga väega hädän. Mustjõgi naard ja ütäl: „Mille ma piä hinnäst muutma, ma olõ kõgõ ollu tsillukõnõ, a nüüt ma taha olla suur ja võimsa! Ja nüüt ma olõgi, är segägu minno, Pääväkene!“

Pääväkene sai nii hirmsalõ vihatsõs, et paisu väega suurõs ja kuumas pallis. Ja sõs juhtu ime. Viendäl pääväl oll Mustjõgi jälki väikukõnõ. Pääväkesel oll väega hää miil ja tä lepe Mustajõõga kokku nii, et suvõl om tä madalakõnõ, väikukõnõ, et latsõ saas tsukõlda ja ei piä noid mustõ võrõndikkõ pelgämä. Kõik külälatsõ Mehkamaal tiidsevä, et Mustajõõ võrõndikõn eläs suvõl, ku vesi om väega korgõ, Must Uputaja.

Tull süküs ja Mustjõgi oll jälki üle ummi pervi lännü. Tuust aost pääle om mi Mustjõgi egä süküs illos ja võimsa uma suurõviiga. Inemise, kiä tulõva suurtvett kaema, saava laulda nii: „Istun Mustajõe kaldal, vaatan laintesse...“

Karl Theodor Grigor
Mõnistõ kuul, 7. klass
Oppaja Asta Pazuhanitš

2.–3. kotus

Mino kõgõ suurõmb suuv

Mina uma perrega eläsimi vanavanõmbidõga üteh majah. Vanaimäl ja vanaesäl oll kats tarrõ, a meil nelä pääle üts suur tarõ. Esä ja imä saiva kõgõ perrä kaia mino ja mu vele tegemiisile. Ku parhilla tuu ao pääle tagasi mõtõlda, ollimi perrega rohkõmb kuuh ku nii mõnõki tõõsõ perre.

Egä kõrd, ku sünnüpäävakündlit koogi päält är puhksõ, suuvsõ ma iks, et olõs mul uma tarõ. Tuukõrd tahtsõ kõrraski kaia, kuis um ütsindä umahindä tarõh ellä. Saasi iks nii säädi tarrõ, kuis esi taha, ja õdagu kavva üleväh olla, rahulikult oppi, nii et kiäki ei sekä. Tuu suuv tull ka tuust, et loi umast lemmikraamatust „Bullerby latsõ“, kuis Liisi sai sünnüpääväs uma tarõ. Ma arvssi, et mu suuv ei lää täüde, tuuperäst et vanõmba es olõ nii rikka, et saanu osta vahtsõ suurõ maja. Päälegi oll vanavanõmbidõ man niigi hää ellä.

Õnnõtusõs läts elo nii, et esä ja imä lätsivä lakja ja esä velega kolisiva mi mant är Põlvahe elämä. Imä ja ma jäimi vanaimä ja vanaesä mano elämä. Imäle tull väega rassõ haigus ja tä kuuli är. Õnnõtusõ käävä iks mitmõkaupa – kats kuud pääle imä surma kuuli vanaesä kah är. Ma jäi ütsindä vanaimä mano ja sai uma tarõ.

Ma ei olõs kunagi arvanu, et saatus niimuudu mu soovi täüt, et jää ilma umist kõgõ kallimbist perreliikmist. Õnnõs om jäänü mullõ kallis vanaimä. Ku saassi aigu tagasi käändä, tahassi suuvi kül midägi muud ja mõtõlda kõrralikult läbi, midä suuvi.

Ma ei tiia, kas taa om juhuse, a hallõ om mõtõlda uma kõgõ suurõmba soovi pääle.

Reelika Kärbla
Vilustõ põhikuul, 9. klass
Oppaja Aasa Liiv

Mu koolitii

Ma elä Võromaa ilosidõ suuri mõtsu seeh – Orava kandih. Kavvõlõ ei jää ka Piusa liivamäe ja oro. Õga hummogu heräne üles, võta koti ja alosta oma tiid koolimaja poolõ. Ilmah ei tiia, mis iih uut, olku sõs kevväi, suvi, süküis vai talv. Kõgõ om midägi vahtsõt iih uutmah, ütski päiv olõ-i eelmisega ütesugunõ.

Ku väretist vällä astu, vahisõ mullõ otsa korgõ pedäjä, nuu omma jo pia sada aastakka vana. Ku pää tagasi käänä, sis näe, et ladva lehvitäse mullõ kavva perrä.

Tõõnõkõrd om vana must rahn hinnäst tsoksma unõhtanu. Tä panõ-i tähelegi, et ma müüdä marsi. Timäl om ka tüüd väega pallo. Lää ma sõs kuuli vai tulõ tagasi, tää iks teritäs umma nokki. Kõva tüümiis, muud midägi.

Mullõ väega meelüs kevväi. A mille? Tuuperäst, et sõs om hummogu jo peris valgõ ja hää astu keväjäst mõtsatiid pite. Ja miä kõgõ ilosamb om keväjä – luudus nakkas heränemä. Edimädse keväjäkuulutaja lindasõ peräle, otsva uma pesäkasti üles ja alostasõ mu tarõ ümbre tsiristämist – tuud om hää kullõlda. Ku kõvõrat tiid pite edesi lää, silmä, et mõtsaalonõ sinetäs

sinilillest ku meri. Lätt nätal müüda, laiutasõ valgõ ülasõ perve pääl – kül om uhkõ ja illos kaia, midä kevväi mu koolitii pääle tuu.

Ku sügüse taivahe kae, sis näe, kuis hani valmistasõ riah lõuna poolõ minekis. Tõõnõkõrd om eski aigu näile hääd tiid suuvi, ku bussi pääle väiga kipõ olõ-i. Tagasi tullõh om rohkõmb aigu astu ja kaia, kuis vana pihlapuu ummi verevit kobarit vällä sirotas. Vahtrõpuu linnutasõ kirivit lehti õgalõ poolõ lakja. Mättä päält kaes mullõ otsa vana provik. Süküs om illos.

Talv om esieranis põnnõv. Ütskõrd oll nii, et üüga sattõ väega sükäv lumi maaha, a kuuli taha-s kah minemäldä jättä. Nii tullgi lumõlapjuga vähä tiid luvva, inne ku sai suurõtii pääle. Lapju visksi muidogi kadaja taadõ, saa-s arvu, ku kavvõ linnas. Peräst kuuli mõtli, et võta uma lapju kah kodo üteh, a lummõ oll viil mano tulnu ja löüdmine es olõ sukugi kerge.

Mino koolitii om kõgõ määndsitki üllätüisi täüs.

Loren Seim
Orava kuul, 9. klass
Oppaja Kaldmäe Maarika

Eräpreemiä

Vana hälltuul

Meil om maakoton üts vana hälltuul, mis om nii suur, et mi terve perrega saami säääl istu. Om õnnõ üts hädä: tooliga ei saa hällü, tä om õnnõ istmises ja niisama ilostusõs.

Toolil om pallo ilostuisi. Üte jala pääl om kujotõt tulõmäke, mis om õkva purskama nakanu. Tõsõ jala pääl omma lilli vai määnegi ronikasv häitsmidega – ma täpselt ei saa arvugi, mis säääl om. Kolmanda toolijala pääle om kirotoõt midägi imeligõ kirätähtiga, midä kiäki ei mõista lukõ. Neläs jalg om hoobis tühi, vai algusõn mi vähembält arvssimi nii. Perän tull vällä, et jala sisemäde küle all om määnegi pilt, mis paistsõ olõvat nigu puu- vai puhmaoss.

Toolil sälätoe pääle oll halvastõ ummõldu paks kahrõ rõivas. Halvastõ tuuperäst, et tuu oll vanaesä ummõldu sõs, ku vanaimä tälle umblõmist opas. Täambädses om tuu rõivas joba pulstunu ja vallalidsi langa- ja niidijuppõ täüs. Ei olõ ka immes panda: mu kass Charlotte käü säääl egä hummogu ummi küüdsi teritämän.

Hälltooli istõ om pehme ja vedrotas. Mullõ tunnus, et üts vedõr om koskilt vallalõ tulnu, a tuu ei sekä istmist.

Ütskõrd ma löüdse, misperäst tooliga ei saa hällü: esä oll tä kruvvõga põrmandu külge kinni pandnu. Ei tiia, misjaos tuud vaia oll.

Aveli Valb
Haani kuul, 7. klass
Oppaja Kersti Leit

Ehtsä hiirekuning

Vanaimä kõnõl, et timä tarõh eläs hiirekene, selle et saiapätsile oll mulk sisse jüret. Vanaimä tarõ uss oll kinni ja mi kass es päse sinnä kõrda pidämä inne, ku vanaimä haigõmajja läts. Üüse kuulsõ ma piiksmist, krabinat ja juuskmist, hüpsi õkva süngüst vällä kaema, mis vallaalõ um. Ku tulõ palama panni, näi, kuis mi tubli tsiidso hiirega mäng. Kõik oll hää muidogi, vällä arvada tuu, et ma olõs iks üüse maada tahtnu. Haardsõ hiirel hannast kinni ja tahtsõ tollõga vällä paeda. A kass oll kimmäs, et saak um timä uma, ja püüdse egä hinna iist hiirt hindäle krabada. Sai hiirega kuigimuudu siski vällä ja kass jäi tarrõ. Tagasi tarrõ jõudõh lätsi õkva süngü ja jäi magama.

Es lää pallo aigu müüdä, ku nakas sama oopõr: piiksmine, krapin ja matin müüdä tarõpõrmandut. Hiire ma umanigu käest kuigimuudu jo kätte sai, a ohtlik tuu oll. Tsiidso tegi peris õhuagrobaatikat, et umma saaki kätte saia. Hädäga sai hiir vällä viidüs ja esi jälki süngü mintüs. Mõtli, et vast um hiiretrall läbi.

A ma essü! Jupi ao peräst heräsi üles, selle et kass hullas mino süngüh. Ku tulõ palama sai, es olõ inämp asi nallakas, selle et süngüh mürräs kats tegelast – kass ja hiir kah. Olli uninõ ja pahanu, tõrõli kassiga, krahmsi hiire hindä kätte ja joosi vällä. Ku tagasi tulli, mõtli unõsegädse pääga, et vast näi taad tralli unõh, aga umma mänguseldsilist otsvat tsiidsot näteh sai arvu, et kõik oll iks periselt.

Asi es lõpõ taaga viil är, kass püüdse tuu üü viil kats hiirt kinni. Viimädse, viiendä hiirega vei kassi kah vällä – las mäng uma hiirega hummoguni, ku taht. Viil sis jõudsõ tarrõ vaikus üteh üürahuga.

Leelo Dello
Vilustõ põhikuul, 9. klass
Oppaja Aasa Liiv

Krutskit täüs Saara

Mi üts pereliigõ um pini Saara. Kolm aastat tagasi näkk tä vällä nigu andsak tsillokõnõ helepruun nellä jalaga kartol, kes meid uudistama julgõsi tulla. Teno toolõ, et tä julgõ oll, võtimigi tä hindäle. Autosõit vahtsõhe kodo läts rahulikult. Edimält oll pini külh veidükese pelgäjä, a perähpõlõ sai tuust üle. Ku mi tarrõ jõudsõmi, jäi tä peris ruttu sohva mano magama. Tsillokõsõh tekk tä päämidselt kattõ asja – kas magasi vai tahtsõ kõigiga mängi. Ja loomulikult sei kah häste pallo.

Mi alostimi timä oppamist õigõ varra, a mul um tunnõ, et tedä tuu asi ei olõ kunagi huvitanu. Pruusõmi tälle opata hindä kõrval käümist, istmist ja muid säändsit asju. Parhilla tiid Saara, miä tähendäs „istu“, a tõnõ asi um tuu, kas tä tuud tetä taht, ku ma käse. Loomulikult saa tä arvu, et timä nimi um Saara.

Tull aig, ku pini nakas umah kuudih magama. Kuudi ümbre tegi Saara kõvastõ tüüd ja kaibsõ egäle poolõ mulkõ. Ütel lämmäl suvõpääväl hüpäs Saara vüürüse lavva pääle istma. Ku tä oll säääl hinnäst mugavalõ sisse säädnü, kai tä mullõ rõõmsa näoga otsa ja uutsõ, et ma tedä kitä. Kitmine jäi saamalda ja Saaral tull lavva päält maaha hüpädä.

Üts suurõmbit seikluisi, millest Saara ossa võtsõ, oll 2016. aasta „Kevadtorm“. Tuu üüse oll Saara vallalõ ja nägi, kuimuudu kaitsõliitlasõ kõndsõva. Kipõlt otsõ pini aiast kotussõ, kost vällä saasi, ja läts kaitsõliitlaisiga üteh. Ku pinni lõpus nätti, es olõ kellelgi aimu, kost tä tulnu om. Tetti otsus, et pini tulõ üteh, ja tä köüdeti rihma otsa, et är es kaonu.

Hummogu, ku imä Facebooki kai, tull tälle edimädse asana ette, et kaitsõliitlaisiga um üteh tulnu nuur sõbralik imäne pini. Imä helist ja sai teedä, koh Saara um. Tull vällä, et mi Saara oll matkanu 35 km. Tuusama päävä õdagus oll pinikene ilosahe ja üteh tüküh kotoh tagasi. Saara saa viil kolmõaastadsõs, a om taa ao joosul pallo avastanu. Ku tä saassi inemise muudu kõnõlda, külh täl olõs meile pallo üteldä!

Kristin Kasuk
Vilustõ põhikuul, 9. klass
Oppaja Aasa Liiv

Loits nelä Eestimaa aastaao kestvüsele

Liigu, liigu, ojakõnõ,
linda, linda, tsirgukõnõ,
sula, sula, lumõkõnõ,
kasu, kasu, kasvukõnõ.
Küdsä, küdsä, marjakõnõ,
valmi, valmi, viläkene,
paistu, paistu, pääväkene,
puhka, puhka, latsõkõnõ.
Liuglõ, liuglõ, lehekene,
tulõ, tulõ, tuulõkõnõ,
sirgu, sirgu, seenekene,
sata, sata, piisakõnõ.
Langõ, langõ, helbekene,
nõsõ, nõsõ, tormikõnõ,
ehi, ehi, kuusõkõnõ,
helkä, helkä, tähekene.
Mu Eestimaa...

Kristjan Kesselmann
Parksepä keskkuul, 9. klass
Oppaja Marianne Laineste
Ülekaeja Ene Kärg

Ma olõ...

Ma elä ütten suurõn kilekotin. Siin om viil pallo valgiti piinüide ülikundõga sõpru. Meil olõ ei muud tetä ku juttu aia. Egä päiv võetas meist üts kotist vällä, a tagasi tä inämb ei tulõ. Mi mõtlõmi tuu pääle, miä sünnüs vällänpuul kotti. Aoviites jutustami lugusid. Üts om parõmb ku tõõnõ. Ja ku jälki näemi kätt, nakkasõ kõik rüükmä: „Võta minnu, võta minnu!“

Ma ei suta usku, et ütskõrd minnu valitigi vällä. Minnu panti ütte klaasist topsi. Näi, kuis käsi võtsõ karbist üte pikligu asja ja lei tuuga vasta karpi ni tuli läts palama. Tuu valgus oll nii illus. Inemine tõi tulõ mullõ lähküle ja pand mu hiussõ palama. Kõrras mõtli, et no omgi mukka lõpp, a mul es olõ sukugi vallus. Minnu nõstõti topsiga lae ala konksi otsa. Ku illus oll siist kaia! Ma näi kõkkõ tarrõ ja viil aknõst vällä kah. Seo oll ilusampi asju, midä ma olõ nännü. Taivas oll sinine ja maan oll valgõ helkjä lumõvaip.

Pia naas mul kuum ja ma naksi higistämä. Veitü ao peräst oll mul mulk pään. Sinnä olõs võinu terve pärli panda.

Ma palli terve üü. Ku hummuk kätte tull, kistu ma är. Must es jää muud perrä, ku kõrvõnu hiussõ ja hõpõvärvi ülikund. Minnu võeti klaasist topsist vällä ja visati prügükasti. Tan ma sõs nüüd olõ kuun ummi sõpruga. Nüüd mõtlõmi joba vällä lugusid tuust, mis meist edesi saa.

Janely Ilves
Parksepä keskkool, 7. klass
Oppaja Marianne Laineste
Ülekaeja Ene Kärg

10.–12. klass

1. kotus

Lamba suur suuv

Ma olõ lamma Võromaalt Lammasmäe talost. Mul olõ-õi nimme, a vaihõpääl kutsutas minno „tsile-tsile” vai loetas numbriga terve kari üle. Mullõ miildüs ümbre juuskõ ja haina süvvä. Latsõ ja inemise miildüse mullõ kah, a õnnõ nuu, kiä mullõ värskit haina toova ja liiga ei tii.

Egä aastak, ku suvi pääle nakkas, saa ma üten uma tütärlatsikafaga värski vällanagemise. Mõni ving ja tsiunas nigu tsiga, a pudsatunu kaskaga õks ringi kävvü taha-ai. Ilo ja hääolu jaos olõ ma külh nõun veidükese kannatama.

Mul om üts suuv. Säane andsak ja täämbädsel pääväl mõnõ jaos kimmäle miilt pahandav. Ma ooda, kuna tulõ tuu aig, ku minno är süvväs. Ma pelgä marudalõ tuud, et inemiisi kombõ läävä sääntses, et nä tahtva minno õnnõ süütä ja ilestä niikavva, ku ma är koolõ. A sõs viskasõ nä mu külmänü maa sisse ja laskva säääl är määda. Mullõ ei miildü jo sukugi egäsugumadsõ vagla ja putuka.

Ku minno mulku aetas, sõs õnnõ sinnä, kon om lämmi ja kon ma ilosahe pehmes saa, nii om inemisel hää süvvä. Parõmb söögu nimä ku soe. Soe jo minnu es söödä ja es valva! Soe ei mõista mu lihaga midägi uhkõmbat tetä ku tuurõlt alla neeldä. Inemise viisvä iks gurmaani muudu kütsä. Ku om hää ja opnu inemine nigu mu perremiis, sõs mõist tä minno är ka tappa niimuudu, et ma piaaigu midägi ei tunnõ. Kae tedä õnnõ vagadsõ näoga. Ku om hää ja opnu inemine nigu mu pernaanõ, sõs mõist tä ka mu iholiikmist tetä hulga häid süüke: pääst sülti, massast pasteeti, kopsust piirakit, soolikist ja verest vorsti, nahast kaska, rasvast kündlit, luiõst ehtit.

Nii ei jääki mu kerest midägi perrä ja hauda minno ei aeta. Tuud ma pelgä kõgõ rohkõmb.
Inemine on mino röömu jaos minno süütnü ja ma taha tedä tennädä ja timä jaos koolda. Ma
piä külh tuu jaos veidükese haigõt saama, a ega ma määnegi pörss olõ-õi, rüükmä ma ei
nakka. Ma olõ õnnõlik lamma ja niikavva, ku mul kõtt täüs ja põnnõv elo om, ilma
määntsegi stressildä nigu mu inemiisil, taha ma saia lämmäle mulku ja är süüdüs.

Hipp Saar
Hugo Treffneri gümnaasium, 10. klass

2.–3. kotus

Tseieri juuskva

Heräsi ma kuvvõ paiku,
tseieri joosi kipõstõ.
Haari üte vöiuleevä,
tseieri joosi kipõstõ.
Kell joba puul katõsa,
tseieri joosi kipõstõ.
Kõndsõ bussi pääle,
tseieri joosi kipõstõ.
Jõudsõmi kooli mano,
tseieri joosi kipõstõ.
Lätsimi edimäste tunni,
tseieri joosi kipõstõ.
Õkva sai koolipäiv läbi,
tseieri joosi kipõstõ.
Lätsi bussi pääle,
tseieri joosi kipõstõ.
Joudsõ tsõõriga kodo tagasi.

Reelika Kõlli
Vahtsõliina gümnaasium, 12. klass
Oppaja Tiia Allas

Ma taha olla

Ma taha olla taivatäht pilvildä taivan
ja Korintosõ ornament sambah.
Ma taha olla vastsündünü usk hüähte maailma.
Ma taha olla kitarriviis vaiksõn üün
ja hobõsõ silmist paistja rõõm.

Ma taha olla lämmi peräst pikkä talvõ
ja lõpp peräst sata aastat kestnüt sõta.
Tuu ma olla tahagi.

Kärt Karro
Vahtsõliina gümnaasium, 12. klass
Oppaja Tiia Allas

Eräpreemiä

Mu kõgõ suurõmp suuv

Mu suurõmp suuv om triljon,
a sobis ka üts miljon.
Sõs ma saasi minnä puuti,
osta asjo peris huupi.

Soovi sis mul lääva täude,
silmi tekküs õkvalt läüge.
Vahtsõ maja pistü panõ,
ilo saa ka vana tarõ.

Maja ette lääsi Lexus,
seo om ummamuudu rikkus.
Pini midägi mult uut,
timäle saa vahtsõmp kuut.

Keset morro tii ka torni,
õt ma näesi Pihkva rongi.
Säälpuul osa Setomaast,
väikost velest Eestimaal.

Kotoh võta rahavanni,
suurõ noosi pankka panni.
Uma hõim õks meeleh om,
ülekannõ om üts samm.

Rahapuu ma mõtli vällä,
tüü jaost olõ-i vaia kellä.
Tõisilõ ma hüvvä tii,
tuu mult rikkust är õi vii.

Suuvõ tulõ vällä triljon,
andkõ mullõ õnnõ miljon.
Sõs ma õkva vakka jääsi,
unõh rahatähti näesi.

Jade Lummo

Verska gümnaasium, 10. klass
Oppaja Ilme Hoidmets

Ummamuudu perrekassi

Teema „Vigurit täüs elläi“

Mu perren om mitu kassi, kõigil uma nimi ja kutsunimi, miä omma vigurit täüs.
Kõgõ vanõmba (imädse) kassi nimi om Mirri. Täl oll mitu kutsunimme, näütüses
Millimallikas ja Mamma Mia, millele tä reagiir mõnikõrd rohkõmb ku umalõ nimele.

Hellänime Mamma Mia sai Mirri ummi pahanduisi pärast, mille pääle es saa midägi muud lausu ku: „Mamma Mia!“

Tõösõ (imädse) kassi nimi om Mustikas, selle et tä näge vällä must ku mustikas. Iroonilinõ om, et tuu kass pelgäs mustikit. Timä hellänimi om Blondiin, selle et tä om ku provva, kiä astus nii, et sääd ütte käppä tõösõ ette.

Kolmanda (esädse) kassi nimi om Marakratt, selle et tä tekk noorõn pallo pahandust. Timä kutsunimi om Kutsikas, selle et tä hand om ku pinil rõngan ja tä valv koto ku pini.

Nelända (imädse) kassi nimi om Tondu, selle et seo om ainukõnõ nimi, millele timä reagiir. Tä om halli karva. Timä hellänimi om Totu, selle et tä pelgäs kõkkõ, midä ei tunnõ. Ütskõrd tä vahtsõ lakkõ ja es saa arvo, mis musta täpi täl silmi iin omma. Ku tä taibas, et ei tohe laetuld kaia, sõs tä laot käppi, nigu olõs tahtnu üteldä: „Nüüd sa sõs kõnõlõt, et ei tohe.“

Viiendä (imädse) kassi nimi om Sissi. Tä tahtsõ esimuudu nimme (Sissi oll Austria printsessi Elisabethi hellänimi), selle et muido es reageeri. Hellänimi Señorita Sisiita om täl hanna pärast, tuu om täl viuhka küle pääl ja käü ku pini hand.

Kuvvõnda (imädse) kassi nimi om Marriss. Timä hellänimi om Suslik, selle et tä käü ümbre kodo ku suslik.

Säitsmenda (esädse) kassi nimi om Rocky. Timä käpä omma ku valgõ poksikinda. Timä kutsunimi om Jänes, selle et tä pelgäs ku mõtsajänes kõkkõ ja mõnikõrd esiki hüppäs ku jänes.

Mi kassi saava häste läbi ja tegevä ütten pahanduisi. Ja nii ku ma seo jutu kirja pandsõ, kaiva kõik kassi minno ku ulli.

Erna-Marie Ehasalu
Vahtsõliina gümnaasium, 12. klass
Oppaja Tiia Allas

Miis sattõ pidossilõ

Miis tahtsõ minnä puuti ostma leevapätsi.

Sattõ hoobis pidossilõ.

Ei tiia, kuis nii juhtu.

Sääl üts naanõ tahtsõ timäga tandso lüvvä.

Miis küsse inne naasõ käest: „A mille õkva mukka?“

Naanõ küsse tuu pääle: „A mille sa, miis, ülepeä siia sõs tullit, ku tandso ei lüü? Juuma vai?“

Miis es mõista midägi lausu.

Tahtsõ õnnõ umma leevapätsi.

Johanna Järg
Vahtsõliina gümnaasium, 12. klass
Oppaja Tiia Allas